

Quan el metge és la doctora

La feminització de la medicina

Quan algú va a conèixer per primera vegada la persona que li ha estat assignada perquè l'atengui en temes de salut, és més que probable que en obrir la porta del consultori, hi trobi avui una professional amb bata blanca. Per això, sovint en qualsevol conversa casual parlem més de la *doctora*, que no pas del *metge*. Un canvi en el llenguatge que representa la culminació d'un procés de transformació social que s'ha produït en les darreres dècades.

Text > **ROSA MARIA GIL TORT**, doctora en història contemporània i coordinadora del dossier

Als passadissos dels centres d'atenció mèdica, especialment a la primària, el seguit de plaques que informen de qui hi ha dins cada consulta tenen, rotundament i majoritària, noms femenins. Hi ha més dones també en la majoria de les especialitats, i tan sols mitja dotzena d'aquestes es continuen resistint a la feminització, tot i que estan en clar retrocés. Avui, aquesta

realitat és incontestable, i n'hem de buscar l'origen en la normalització de l'accés als estudis superiors per part de les dones, ara ja fa un parell de dècades o tres. A conseqüència d'aquest avenç, es va produir un desvetllament de talents que, fins aleshores, s'havien reconduït cap a professions considerades més «escaients» per a les dones, com ara mestra, infermera, llevadora, etc. El dia que les dones

>> Estudiantes de la Facultad de Medicina de Girona. (Foto: ÀNGELS DALMAU)

van començar a sentir-se lliures i preparades per assumir el repte d'una carrera tradicionalment llarga, difícil i sacrificada, alguna cosa va canviar definitivament en la medicina. La disciplina sens dubte s'ha beneficiat del que significa haver polvoritzat la vella paradoxa que qui ha liderat secularment la cura als altres tingués vetada, *de iure* o *de facto*, la facultat que homologava els seus coneixements de manera oficial. I aquesta normalització ha estès un cordó de seguretat contra manifestacions antiquades, però no tan llunyanes, que consideraven *a priori* que les professionals sanitàries eren, com a molt, infermeres, i que donaven per descomptat que el metge havia de ser un home. A l'expressió «No hi havia el metge, m'ha mirat una noia», s'ha imposat amb naturalitat la consideració sense fissures a la metgessa, tan competent, empàtica i resolutiva com podria ser un professional masculí.

Com a historiadores i analistes, arran d'aquest fenomen ja plenament consolidat ens hem de fer algunes preguntes, i les respostes ens donaran prou pistes de quina és la societat actual que acull aquest canvi i quins són els orígens, els límits i les conseqüències d'aquest nou paradigma.

D'una banda, com va ser el procés de normalització perquè les dones poguessin accedir a totes les opcions acadèmiques? Quins factors acadèmics i extraacadèmics hi

van concórrer? Quins van ser els referents que van incidir en l'elecció de la carrera, quins models? Quin suport social han experimentat les aspirants a metgesses, en l'àmbit familiar, de parella, de conciliació? Quins canvis positius s'han donat i quins es preveu que encara arribin amb la feminització de la medicina? En quins àmbits de l'exercici de la professió es concentren més dones? Existeixen encara el lamentable sostre de vidre, pel que fa als càrrecs i llocs de decisió, i el terra enganxós en l'adjudicació *a priori* de tasques i rols sexistes? Hi ha hagut cap mena de devaluació salarial i social de la professió que hagi estat atribuïble a la feminització, com ha succeït històricament en altres professions? I també, com a curiositat, on són els homes que abans entraven majoritàriament a la carrera de medicina? Aquest darrer punt, el relacionem amb una informació que ja es va publicar l'any 2012, en què es debatia la necessitat d'establir quotes masculines en l'accés a les proves de MIR, i que ja constata el domini femení en les convocatòries.

Per analitzar tota aquesta realitat, en aquest dossier hem volgut adoptar una mirada històrica, que ens il·lustri sobre el naixement d'aquest fenomen al país i en un àmbit europeu, més ampli, així com un enfocament més sociològic, centrat en el present, però que ressegueix els petits canvis de les darreres dècades.